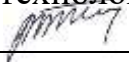

Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:
Декан факультету інтегрованих
технологій і обладнання
 О. Г. Гринь
« ____ » _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми:
к.н.ф.в.с., доцент
 С. О. Черненко
« ____ » _____ 2023 р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри
фізичного виховання і
спорту
Протокол № 17 від 02.05.2023р.
В.о.завідувач кафедри
 С.О. Черненко
« ____ » _____ 2023 р

Робоча програма навчальної дисципліни

«Етика та естетика»

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

ОПП «Фізична культура і спорт»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Факультет інтегрованих технологій і обладнання

Розробник: Шимко О.В. к. іст. н., старший викладач кафедри філософії
та соціально-політичних наук

Краматорськ-Тернопіль
2023 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»		денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
Кількість кредитів		ОПП (ОНП) «Фізична культура і спорт»	За вибором	
3				
Загальна кількість годин				
90				
Модулів – 1		Професійна кваліфікація: бакалавр з фізичної культури і спорту	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1			2	
Індивідуальне науково-дослідне завдання			Семестр	
_____			4а	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи 6		Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
			18	
			Практичні/Лабораторні	
			18	/
			Самостійна робота	
			54	
			Вид контролю	
			залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання -4/6.

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Кризові явища, пов'язані з розвитком існуючої цивілізації, глобальні проблеми, які на весь голос заявили про себе людству (екологічні, демографічні, проблеми війни і миру, голоду, хвороб, культури тощо), можуть бути вирішеними людьми з гуманістичними орієнтирами, які б прагнули будувати світ і своє життя на загальнолюдських моральних цінностях. За таких обставин зростає роль морального чинника в усіх сферах життєдіяльності суспільства і людини. У минулому (та й сьогодні) існувало немало чинників, які обмежували або за допомогою яких обмежувалася дія морального чинника. Зокрема, це сфери політики, права, економіки, інші напрями духовного життя. Це не обійшло й Україну.

Українське суспільство, яке поступово трансформується, має морально відродитися. Тому за сучасних умов етичні знання стають важливим чинником розвитку духовної культури суспільства і морального світорозуміння особистості, а до етики як науки висуваються нові вимоги. Сьогодні інтерес до вивчення моралі виявляють соціологи, політологи, правознавці, що посилює вимоги, які висуваються до етики, - послідовно впроваджуючи свій специфічний підхід до вивчення моралі, виявляти її власну природу, специфіку і роль у житті людини, закономірності функціонування і розвитку, джерело походження моральних цінностей. Усе це має важливе значення як для самої етики, так і для того, щоб підкріпити інші науки, які мають справу з мораллю, науковим розумінням її особливостей, а також для координування досліджень моралі соціальними і гуманітарними науками.

1.2. Мета дисципліни:

Мета вивчення курсу «Етика та естетика». В своїй першій частині спецкурс передбачає ознайомлення студентів з теоретичними і практичними основами гуманістичної етики в широкому історико-культурологічному контексті, зі спектром вищих загальнолюдських цінностей і має метою підвищення рівня культури поведінки студентів, їх орієнтацію на особисте самовизначення і вільний моральний вибір, який би забезпечував вироблення власної стратегії «правильного життя» в суспільстві. Друга ж частина спецкурсу, що присвячена розвитку і особливостям європейської та української естетичної думки, її наріжним проблемам, зокрема, проблемам природи мистецтва і художньої творчості, головною метою має засвоєння і розуміння поняття прекрасного, формування чуттєвої культури людини. В даному випадку, культури майбутніх фахівців.

1.3. Завдання дисципліни:

- Засвоєння спектру загальнолюдських моральних цінностей; розуміння їх ролі в формуванні здорового суспільства та його життєдіяльності.
- Визначення в сфері прикладної етики, зокрема, орієнтація в області проблем екологічної та біомедичної етики, етики і культури спілкування, в тому

числі і в умовах віртуальної реальності, ситуативної етики, особливо в сучасну епоху технічного прогресу і інформаційних технологій.

- Орієнтація в теоретичних проблемах розвитку мистецтва, підкріплена знаннями з історії світового мистецтва; розуміння суті основних питань і категорій естетики.

- Засвоєння навичок естетичного аналізу пам'ятників культури.

1.4. Мова викладання: українська

1.5. Передумови для вивчення дисципліни : базою для вивчення дисципліни є попереднє вивчення таких дисциплін, як: «Історія України та української культури», «Філософія».

1.6. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять: загальний обсяг становить 90 годин / 3 кредити, в т.ч. денна форма навчання: лекції – 18 годин, семінарські – 18 годин, самостійна робота студентів 54 годин.

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Етика та естетика» увага приділяється оволодінню здобувачами такими загальними компетентностями:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Вивчення курсу Етика та естетика пов'язано та базується на знаннях дисциплін: Філософія, Правознавство, Соціологія. Передбачає можливість використання отриманих знань у процесі вивчення освітніх компонентів: Спортивна педагогіка, Загальна і спортивна психологія.

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Етика та естетика», опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформулювати такі спеціальні результати:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний

продемонструвати знання і розуміння основних етапів становлення і розвитку етики та естетики, розуміння специфіки цієї науки в її визначальних рисах, усвідомлення особливості структурної кореляції між історією України, національним менталітетом і етичними нормами та естетичними уявленнями населення;

розуміти місце вітчизняних етичних та естетичних розвідок у світовій традиції, мати уявлення про еволюцію основних етичних ідей та естетичних уявлень, орієнтацію в напрямках і тенденціях сучасного етичного дискурсу, їх зв'язку з попередньою інтелектуальною історією;

продемонструвати знання і розуміння основних процесів суспільно-політичної сфери: розвиток етичного та естетичного потенціалу суспільства, формування системи толерантних етичних відносин, розвиток державно-суспільного партнерства, набуття навичок у галузі забезпечення ефективного використання ресурсів й моніторингу етичних відносин.

в афективній сфері:

здобувач здатний

критично осмислювати лекційний та поза лекційний навчальний матеріал, використовувати набуті знання при веденні дискусій з актуальних проблем специфіки етики та естетики в їх визначальних рисах;

демонструвати знання спеціалізованої літератури із досліджень історії розвитку етики та естетики, аналізувати науково-історичну літературу (як тексти першоджерел так й критичні дослідження), визначати їх місце і роль в історії українського та світового етико-естетичного процесу;

аналізувати основні етапи розвитку етики та естетики;

орієнтуватися у сучасних наукових концепціях, в межах яких здійснюється їх вивчення, ключові історичні події та постаті, які визначали розвиток етики та естетики;

оцінити сучасний стан етичних відносин на конкретних прикладах;

співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань;

ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики.

у психомоторній сфері:

здобувач здатний

самостійно бачити, виявляти та аналізувати феномен етики та естетики у широкому контексті культури та науки;

слідувати методичним підходам до розрахунку етичного та естетичного потенціалу суспільства, проводити аналіз етичних відносин, робити висновки на основі проведеного аналізу у сфері громадянського суспільства;

брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості;

презентувати результати проведених етичних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів, мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу;

здійснювати аналіз та інтерпретацію гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї

III ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, ціль і задачі етики.

Етика – нормативна наука і практична філософія. «Етика» й «мораль».

Людина, людські стосунки та поведінка як об'єкти етики. Спілкування – фундаментальна основа людського життя та специфічний аспект етичних досліджень.

Структура етичного знання: загальна теорія моралі, історія етичних навчань, прикладна етика. Різновиду етичної теорії. Етичний раціоналізм. Евдемоністична

етика. Етичний ригоризм. Моральний абсолютизм. Гуманістична та авторитарна етика.

Тема 2. Мораль як предмет етики.

Мораль як регулятор відносин у суспільстві і форма суспільної свідомості концепції походження моралі: релігійна, натуралістична, соціологізаторська. Призначення і основні властивості моралі: нормативність. Система моральної регуляції: моральні цінності і ідеали, норми і принципи моралі (колективізм, індивідуалізм, гуманізм, альтруїзм, толерантність).

Моральна свідомість, його структура й формування в процесі виховання й самовиховання. Моральна автономія особистості. Основні функції моралі: регулятивна, виховна, пізнавальна, комунікативна, гуманітарна. Категорії етики як свідчення про певну позитивну спрямованість людської свідомості та її прагнення підвестись до морально вищого.

Свобода та необхідність, добро і зло як полярні етичні категорії. Проявлення в цих категоріях абсолютного та відносного як свідомих орієнтирів для людських дій та свідомого вибору. Поняття вищого блага та просто блага. Добро як цінність само по собі. Зло як необхідне для розуміння добра.

Тема 3. Основні етапи розвитку етики: від Античності до Відродження

Формування етичних уявлень в давньогрецьких епічних поемах і працях філософів VIII-V ст. до н.е. Етичний релятивізм софістів і етичний раціоналізм Сократа. Етика громадськості Платона (трактат «Держава»). Обґрунтування предмета і задач етики Аристотелем. Розвиток етичних уявлень в елліністичну добу. Етика епікуреїзму та стоїцизму.

Ствердження релігійного підходу і християнських цінностей в середньовічній етиці. Розробка основ універсальної моралі. Антропоцентризм як головний принцип гуманістичної етики Ренесансу. Людина – творець власного життя і долі. Звернення до соціальної і громадянської тематики. Трудова етика протестантизму.

Тема 4. Етична думка Нового часу та сучасні етичні теорії

Формування основ буржуазної моралі. Концепції «природного права» і «суспільного договору». Теорія розумного егоїзму. Ідея моралі як самодостатнього принципу. Категоричний імператив І. Канта. Концепція моралі Г. Гегеля. Гуманістична спрямованість етики Л. Фейєрбаха.

Посткласична етика. Два підходи до рішення моральних проблем: оновлення ортодоксальних релігійних вірувань з урахуванням реалій наукового і соціального прогресу (руська релігійна філософія) і створення нових систем, що поєднують творчий потенціал західноєвропейського раціоналізму з духовним і соціальним єднанням східного типу культури (марксизм, «філософія життя»). Тенденції розвитку етичної науки в XX ст. Науково-раціоналістична лінія: аналітична філософія позитивізму та етика прагматизму. Ірраціоналістичні етико-філософські системи (психоаналітична етика, екзистенціалізм, етика персоналізму). Релігійні напрями етичної думки XX ст.: неотомізм та неопротестантизм. Етика на межі сторіч. Комунікативний характер сучасної науки. Перехід до прикладної етики. Переосмислення предмету етики в контексті постмодернізму.

Тема 5. Предмет та специфіка естетики як науки.

Визначення терміну «естетика» О. Баумгартемом. Естетика як філософська наука про загальнолюдські цінності, природу мистецтва, сутність та закони творчості; про сприйняття, функціонування та розвиток мистецтва.

Проблемне поле естетики: естетика дійсності, естетика мистецтва, соціокомунікативна естетика, рецептивна естетика, технічна (індустріальна) естетика, практична естетика. Фактори, що мають вплив на становлення предмету та задач естетики. Естетика в структурі міжпредметних зв'язків.

Естетична діяльність: загальнолюдські аспекти засвоєння світу. Мистецтво (художня творчість) – найвища форма естетичної діяльності. Відтворення та оцінка дійсності в мистецтві. Предмет мистецтва. Види мистецтва, їх специфіка. Системоутворююче значення естетичного. Категорії естетики: «гармонія» і «міра», «піднесене» і «низьке», «трагічне» і «комічне» та т.п. Прекрасне як універсальна категорія естетики.

Тема 6. Естетичні теорії та принципи мистецтва Античності.

Давньогрецьке мистецтво: відтворення ідеї краси і гармонії. Значення ідей Гіподама та формування ордерних систем в давньогрецькій архітектурі. Будівництво Афінського Акрополю. «Канон» Поліклета – теоретична основа давньогрецької скульптури. Творчість Фідія, Мирона, Поліклета, Скопаса, Праксителя, Лісиппа. Школи і майстри давньогрецького вазопису. Антична трагедія і комедія. Театр Софокла, Еврипіда, Есхіла. Комедії Аристофана. Характерні риси мистецтва елліністичного періоду. Найвизначніші пам'ятки доби.

Формування естетичних ідей і визначення естетичних категорій в філософських вченнях Давньої Греції. Поняття «катарсис» і «мімезис». Естетичні теорії класичного періоду. Роль ідей Платона і Аристотеля в процесі становлення європейської естетичної думки. Аполлонійський та діонісійський початок в античній культурі. Особливості естетики римського періоду.

Тема 7. Естетика епохи Відродження та Реформації.

Мистецтво Ренесансу. Літературна творчість Данте, Петрарки, Бокачо як першоджерело гуманістичних ідей. Антропоцентричний характер художньої творчості, її зв'язок з античною спадщиною. Виникнення нових архітектурних форм і живописних жанрів. Теорія перспективи Ф. Брунелескі. Відродження самостійного статусу скульптури. Формування наукових основ мистецтва: трактати Ж.-Б. Альберті, Л. да Вінчі. Творчість титанів Відродження (Л. да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель). Мистецтво доби Реформації. Художні школи Нідерландів і Германії. Творчість Яна ван Ейка та А.Дюрера. Особливості мистецтва Франції і Англії.

Особливості самосвідомості художників Ренесансу. Естетичні аксіоми майстрів Відродження. Проблема взаємовідносин мистецтва і дійсності. Створення нових художніх прийомів. Досягнення ідеальних якостей в творчості як віра в безмежні можливості людини. Криза світоглядної програми Ренесансу в його пізній період (творчість Мікеланджело і Тиціана).

Тема 8. Принципи мистецтва епохи Просвітництва. Німецька класична естетика.

Мистецтво і його місце в культурі епохи Просвітництва. Проблема художнього розмаїття. Основні стилі і напрямки в мистецтві: класицизм і бароко. Особливості барокової архітектури і скульптури. Творчість Л.Берніні: римські шедеври. Піднесення живописного мистецтва. Визначні західноєвропейські школи живопису: фламандська (П.-П. Рубенс), голландська (Рембрандт). Основні естетичні принципи класичного мистецтва. Французьке мистецтво другої половини XVII-XVIII ст. Палацові комплекси Лувру та Версалю. Творчість Давида.

Німецька класична естетика (друга половина XVIII ст.) – новий рівень знання і судження про прекрасне. Естетичні концепції Канта та Гегеля як класичні. Естетична концепція І.Канта («Критика здібності судження»): розуміння природи та мети художньої творчості. Естетика Гегеля.

Тема 9. Теоретичні витoki і напрями некласичної естетики ХХ ст.

Модернізм як особливе культурне явище. Визначні течії модерністичного мистецтва. Становлення кіномистецтва. Історико-культурна ситуація в Європі в другій половині ХХ ст. Екологічна та економічна криза. Зміщення духовних орієнтирів людства: ідея «кінця історії» і технократії, розуміння того, що сама людина відповідає за своє буття. Формування планетарного мислення. Рух за мир. Технологічна революція та перехід до інформаційного суспільства. Розвиток постмодерністських художніх напрямків. Світовий характер постмодерністичного мистецтва. Масова культура та її роль в сучасному суспільстві. Проблема усунення розриву між масовою та елітарною культурами як шлях подолання духовної кризи сучасного суспільства.

Естетичні основи сучасного мистецтва. Модерн: повернення до образів Середньовіччя та поезики символізму. Вплив естетичного досвіду афроамериканських та східних (японської, китайської) культур. Руйнація типологічної структури класичного твору як базовий метод модерністичного мистецтва. Філософська та художня парадигма постмодернізму: людина не витримує тиску світу і стає постлюдиною. Постмодернізм як результат заперечення (модерн – заперечення класичного мистецтва, постмодерн – художніх принципів модерна).

3.1 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Етика та естетика						
1	Предмет, ціль і задачі етики.	10	2	2		6
2	Походження та структурно-функційний аналіз моралі.	10	2	2		6
3	Основні етапи розвитку етики: від Античності до Відродження.	10	2	2		6
4	Етична думка Нового часу та сучасні етичні теорії.	10	2	2		6

5	Предмет та специфіка естетики як гуманітарної науки.	10	2	2		6
6	Естетичні теорії та принципи мистецтва Античності.	10	2	2		6
7	Естетика епохи Відродження та Реформації.	10	2	2		6
8	Принципи мистецтва епохи Просвітництва. Німецька класична естетика.	10	2	2		6
9	Теоретичні витоки і напрями некласичної естетики ХХ ст.	10	2	2		6
Усього годин		90	18	18		54

3.2 Тематика семінарських занять

№ з/п	Вид і тема заняття
1	Моральні цінності в основних категоріях етики.
2	Структура та концепції моралі.
3	Історичний розвиток етики.
4	Види мистецтва.
5	Мистецтво Античності.
6	Культурна спадщина епохи Середньовіччя і Відродження.
7	Естетика і мистецтво Реформації.
8	Естетика 18-19 ст.
9	Напрямки естетики ХХ ст.

3.3 Перелік індивідуальних завдань

Головною ціллю індивідуальних завдань є контроль самостійної роботи студентів. Цей контроль здійснюється завдяки написанню студентами доповідей, рефератів, презентацій тощо. Підготовка презентації – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 10-15 слайдів, текст доповіді – 4-5 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Головною метою індивідуальних завдань є самостійне опрацювання студентами додаткового матеріалу, формування власного світогляду щодо політичних процесів і явищ. Завдання студентам видаються упродовж усього триместру. Перелік додається.

1. Предмет і задачі етики. Етика гуманістична і авторитарна.
2. Формування етичних знань в античну епоху.
3. Етична свідомість епохи Середньовіччя і Відродження.
4. Розвиток етичних поглядів у другій половині ХІХ ст.: два підходи до

рішення моральних проблем.

5. Концепції походження моралі.
6. Добро і зло як центральні категорії етики. Проблема боротьби добра і зла.
7. Свобода і необхідність. Моральна відповідальність особистості.
8. Співвіднесеність обов'язку і совісті.
9. Поняття честі та гідності, їх еволюція.
10. Основні концепції сенсу життя. Поняття щастя.
11. Любов як найвища моральна цінність.
12. Етика спілкування. Проблеми віртуальної реальності.
13. Етика і етикет.
14. Категорії естетики. Універсальний характер категорії «прекрасне».
15. Досягнення і характерні риси мистецтва Давньої Греції.
16. Аполонівській і дионісійський початок в античній культурі.
17. Відмінні риси давньоримського мистецтва і естетики.
18. Особливості розвитку естетики елліністичної доби.
19. Естетичні принципи мистецтва Візантії і Київської Русі.
20. Відмінні риси і естетика романського стилю.
21. Феномен готичного мистецтва: художні особливості та естетичний аналіз.
22. Мистецька практика та естетика італійського Відродження. Творчість і теоретичні праці Л. да Вінчі.
23. Характерні риси мистецтва та естетики Північного Відродження.
24. Ідейно-стильові основи бароко.
25. Художні канони та естетика класицизму.
26. Естетика авангардистичних напрямків другої половини XIX ст.
27. Художні принципи та естетика романтизму.
28. Художні орієнтації і особливості творчого метода реалізму.
29. Модернізм як пошук нових художніх форм відображення дійсності.
30. Художня парадигма мистецтва постмодернізму.

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується заліком, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

– за поточну успішність 100балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

– на заліку 100балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;
- модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль та колоквиуму і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів ВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю	незараховано з

		повторного складання	можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

V ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<p>письмовий звіт або реферат про виконання індивідуального завдання;</p> <ul style="list-style-type: none"> оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
3.	Модульна контрольна робота	<ul style="list-style-type: none"> питання до модульної контрольної роботи
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> питання до заліку

VI СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Етика та естетика», форми і терміни контролю усіх спеціальностей для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та поза лекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	10	40	1-14
2	Індивідуальне завдання Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях, тез доповідей, статті, роботи на конкурс, презентації, виступ з доповіддю на конференції	10	15	1-14
3	Модульна контрольна робота №1 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1)	15	30	7
5	Колоквіум	5	15	14
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт		55	100	15

вагомості=0,5)			
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) (Письмовий залік у разі підвищення рейтингового балу)	55	100	15
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю			

VII РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

7.1 Основна література

1. Бадью А. Етика. К.: Komubook, 2019. 192 с.
2. Бралатан В., Гуцаленко Л., Здирко Н. Професійна етика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 252 с.
3. Гриценко Т., Гриценко Е., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
4. Етика та естетика. Для підготовки до іспитів. Уклад. І. Тетарчук. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 316 с.
5. Етика. Естетика. Під ред. В Панченко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 432 с.
6. Левчук Л. Естетика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 518 с.
7. Лозовий В., Требін М., Горлач М. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
8. Мазуркевич О., Дячук В. Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців. К.: Ліра-К, 2015. 218 с.
9. Станіславська К. Мистецькі форми сучасної видовищної культури. К. : Стилос, 2020. 272 с.
10. Чистіліна Е. Етика та естетика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
11. Шимко О.В. Етика і естетика: Конспект лекцій для підготовки до лекційних та семінарських занять для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання. Краматорськ: ДДМА, 2018. 50 с.

7.2. Допоміжна література

1. Вебер М. Протестантська етика та дух капіталізму. К.: Наш формат, 2018. 216 с.
2. Горобчук Богдан-Олег. Етика любові. Естетика смерті. К.: Електронка, 2014. 156 с.
3. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. К.: Ліра-К, 2018. 484 с.
4. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла. К.:Форс, 2020. 288 с.
5. Сагайдак О. Дипломатичний протокол та етикет. К.:Знання, 2017. 326 с.
6. Сімпсон-Джилс Кенделс. Етикет справжньої леді. К.: Свічадо, 2015. 120 с.
7. Спіноза Б. Етика. К.: Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2018. 120 с.
8. Фреймут О. Етикет. К.: Snowdrop. 2018. 256 с.

9. Філіпова І. Етикет – це легко. К.:ГДП, 2029. 286 с.

7.2 Web-ресурси

1. Бібліотека "Золотая философия" - <http://philosophy.allru.net>
2. Етика та естетика (електронні книги). – [http://www.zipsites.ru/?n=1/4/1/
http://bookcheba.com/etika_uchebnik/etika-estetika.html](http://www.zipsites.ru/?n=1/4/1/http://bookcheba.com/etika_uchebnik/etika-estetika.html)
3. <https://sites.google.com/site/elektronniresursi/etika>